

Tegenwoordige, verleden en
voltooide tijd

Tegenwoordíge tíjd

De stam, stam+t en persoonsvorm

Het eerste wat je doet bij het vervoegen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd...

- *Is kijken of het gaat om een persoonsvorm. Bekijk het filmpje om je geheugen op te frissen over de persoonsvorm.*

Je bent dus erachter gekomen dat je te maken hebt met een persoonsvorm

- Stap 1: Ga op zoek naar de stam:
De stam vind je door –en van het woord af te halen.
- Stap 2: Kijk om welke persoon of personen het gaat:
*Kijk om welke persoon het gaat:
Gaaf het om één of meerdere personen?
Gaaf het dan om een ik, jij, hij of zij?
Gaaf het om wij, zij, julle*
- Stap 3: Volg het volgende schema:

Enkel		
	Ik	stam
	Jij/je/u	Stam+t
	Hij/zij/het	Stam+t
Meervoud		
	Wij/ we	Hele werkwoord
	Jullie	Hele werkwoord
	Zij/ze	Hele werkwoord

stam, stam + t en hele werkwoord

jij, je, u, hij, zij, het fietst

Enkelvoud		Meervoud	
ik	fiets	wij, we	fietsen
jij, je, u	fietst	jullie	fietsen
hij, zij, het	fietst	zij, ze	fietsen

Let op: fiets je / fiets jij...

Onthouden

1. De **ik-vorm** krijgt **nooit** een **t**.
ik werk, ik fiets, ik gooi, ik luister
2. Een ander (mens, dier of ding) krijgt altijd een **t**, behalve als er **je** of **jij** achter het werkwoord staat.
werk jij, fiets jij, gooi jij, luister je...

Check: Wanneer schrijf je dus een d of t in tegenwoordige tijd

- Werkwoorden die eindigen op -t, krijgen gewoon een -t;
- Werkwoorden die eindigen op een -d krijgen bij jij/je voor de persoonsvorm/hij/zij/het een -t achter de stam geplakt:

*Met deze PowerPoint behoed ik jullie voor een onvoldoende;
Mevrouw Lachman behoedt jullie voor een onvoldoende door middel
van deze PowerPoint.
Mevrouw Hendriksen, mevrouw Van Heusden en mevrouw Lachman
behoeden jullie voor een onvoldoende.*

Werkwoorden in de verleden
tijd

Sterke werkwoorden, de superhelden onder werkwoorden

- hebben de kracht om van klank te veranderen;
- Een kwestie van leren
- Ik **denk** altijd dat ik niet sterk genoeg **ben** om school te overleven;
*Ik **dacht** dat ik niet sterk genoeg **was** om school te overleven.*
- Aan het eind van de dag **sta** ik altijd overeind. Ik **ben** niet zo snel kapot te krijgen.
*Aan get eind van de dag **stond** ik altijd overeind. Ik **was** niet zo snel kapot te krijgen.*

Wat doe je met werkwoorden in de verleden tijd?

Bij werkwoorden in de verleden tijd kijk je eerst of het gaat om een **sterk** of **zwak** werkwoord

Sterke werkwoorden: Hebben de kracht om te veranderen, bijvoorbeeld loop → liep, zwem → zwom. Dit is een kwestie van leren

Zwakke werkwoorden zijn niet sterk genoeg en kunnen NIET veranderen. Hier gebruiken we stam+te of stam+de

Zwakke werkwoorden: Om erachter te komen of
het stam + te of stam + de is gebruik je 't ex-
kofschip

[Mocht het filmpje niet automatisch afspelen, KLIK DAN HIER!](#)

Zwakke werkwoorden: Alle werkwoorden zijn in het geel aangegeven.

- Ik **leef** voor de lessen van mevrouw Lachman. Tijdens haar lessen **werk** ik altijd hard.
- Mevrouw Lachman **maakt** flauwe grappen en **vertelt** dat ze droge humor **heeft**. Daarmee **tovert** ze een lach op onze gezichten. Ik **lach** haar toe en soms ook een beetje uit.

Zwakke werkwoorden

Werkwoord	Stam	Laastet letter van stam in 't ex-kofschip?	Juiste vervoeging
Ik leef (leven)	Leven – en = Lev (de ik-vorm is 'leef', maar voor 't ex-kofschip letten we op de v)	Nee → dus +de	Ik leefde
Ik werk (werken)	Werken – en = werk	Ja → dus +te	Ik werkte
Mevrouw Lachman maakt (maken)	Maken – en = ma(a)k	Ja → dus +te	Mevrouw Lachman maakte
Ze vertelt (vertellen)	Vertellen – en = Vertel	Nee → dus +de	Ze vertelde
Ze tovert (toveren)	Toveren – en = tover	Nee → dus +de	Ze toverde
Ik lach (lachen)	Lachen – en = lach	Ja → dus +te	Ik lachte

Zwakke werkwoorden: Alle werkwoorden zijn in het geel aangegeven.

- Ik leefde voor de lessen van mevrouw Lachman. Tijdens haar lessen werkte ik altijd hard.
- Mevrouw Lachman maakte flauwe grappen en vertelde dat ze droge humor had. Daarmee toverde ze een lach op onze gezichten. Ik lachte haar toe en soms ook een beetje uit.
- Zoals je hebt gezien is 'heeft' veranderd in 'had'. Hebben is een sterk werkwoord en neemt dus in de verleden tijd een andere klank aan!

Voltooidde tijd

Wat is een voltooid deelwoord

- Het voltooid deelwoord geeft aan dat iets is **gebeurd**. Het voltooid deelwoord geeft aan dat de handeling, gevoel of activiteit nu klaar is.
- Een voltooid deelwoord kan lijken op een persoonsvorm in de tegenwoordig tijd. Let dus goed op waar je een voltooid deelwoord aan herkent.

Hoe herken je een voltooid deelwoord?

- Een voltooid deelwoord begint met
  - Be;
  - Ver;
  - Ont;
  - Er
  - Ge
- Een voltooid deelwoord komt voor samen met een ander werkwoord, meestal ***zijn, hebben*** of ***worden***.
- *Voltooid deelwoorden kunnen eindigen op een -d of een -t, dit kan voor verwarring zorgen. Want wanneer schrijf je een -d en wanneer een -t?*

Voltooid deelwoord: Komt er nou een -d of -t achter woord?

- 1. Ga op zoek naar de stam
- 2. Het laatste letter van de stam eindigt op een letter uit 't ex-kofschip, dan is het: stam +te(n)
- 3. Eindigt je stam niet op een letter uit 't ex-kofschip dan is het stam+de(n)

- *Let op: Je kunt ook de verlengproef gebruiken. Je plakt dan simpelweg een -e achter woord en hoort dan vanzelf of er een -t of -d achter moet.*

Voorbeelden

- Je **beëindigt** de lessen door een toets te maken. → Tegenwoordige tijd, het is iets wat je nu moet doen.
- Je **beëindigde** de lessen door een toets te maken → Verleden tijd, het is iets wat je moest doen.
- Je *hebt* de lessen **beëindigd** door een toets te maken. Het is iets wat je hebt gedaan, het is achter de rug.
- *We hebben zowel 'beëindigt' als en 'beëindigd' gezien. In tegenwoordige tijd krijg je **stam+t** maar als voltooid deelwoord krijg je een **-d** op het eind. Let voor de spelling dus goed op met welke tijd je te maken hebt.*